

Dječji vrtić «Vrtić Panda»

HERCEGOVAČKA 29

VARAŽDIN

TEL. : 042/233285, 042/233 284

OIB : 32116668950

E-MAIL : panda@vz.t-com.hr

Kurikulum Dječjeg vrtića – Vrtić Panda

za pedagošku godinu 2019./20.

prema Nacionalnom kurikulumu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Ovaj je dokument izrađen kao višegodišnji strateski dokument Dječjeg vrtića-vrtića Panda u Varaždinu. Kurikulum je izrađen u nekoliko koraka u okviru participativnog procesa u kojem su sudjelovale odgajateljice vrtića, ravnateljica i pedagoginja.

Dječji vrtić «Vrtić Panda»
HERCEGOVAČKA 29
VARAŽDIN
TEL. : 042/233285, 042/233 284
OIB : 32116668950
E-MAIL : panda@vz.t-com.hr

KLASA: 601-05/19-01/12

URBROJ:2186-159-19-02-01

Varaždin, 30.09.2019.

Na temelju članka 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107707 i 94/13) i Statuta Predškolske ustanove Dječji vrtić- Vrtić Panda, Upravno vijeće je na sjednici održanoj 30. rujna 2019.g na prijedlog ravnateljice donosi Kurikulum Dječjeg vrtića „ Vrtić Panda“, Varaždin za pedagošku godinu 2019./2020.

Ravnateljica Vrtića

Mirjana Rajković

SADRŽAJ:

1. Cilj i namjena kurikuluma
2. Vizija kurikuluma Vrtića
3. Načela kurikuluma Dječjeg vrtića- Vrtić Panda
4. Ostvarivanje kompetencija po ciklusima-PROGRAMI
5. Uloga odgojno-obrazovnih djelatnika
6. Vrednovanje

1. Cilj i namjena kurikuluma

Kurikulum Dječjeg vrtića Panda teži promišljanju i oblikovanju pedagoške teorije i prakse u duljem strateškom razdoblju. Kompatibilan je s Nacionalnim kurikulumom ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u tome na čemu se temelji, a to je suvremeno viđenje djeteta kao:

- cjelovite i kreativne osobe s osobitim stvaralačkim i izražajnim potencijalima,
- aktivnog sudionika osobnog razvoja, istraživača i stvaratelja znanja,
- socijalnog subjekta sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom,
- aktivnoga građanina.

Dijete je oduvijek bila ličnost čije je ispunjavanje potreba ovisilo o odraslima, no tek u ne tako davnoj prošlosti, početkom 20. stoljeća, dijete se počinje percipirati kao subjekt svog odrastanja. Subjekt odrastanja prepostavlja da se na dijete počne gledati kao na ključnog aktera u procesu njegova razvoja i odrastanja, čiji se interesi i potrebe trebaju uvažavati, a čiji se najbolji interes treba staviti na prvo mjesto prilikom donošenja odluka. Usporedno s tim procesom, razvija se i ideja i sustav ostvarivanja i pristupa ljudskim pravima djeci. Povijesni razvoj djeteta kao subjekta svog odrastanja, pokrenuo je procese kojima se pažnja posvećuje posebnoj zaštiti djeteta i njegovih potreba. Popisivanjem djetetovih potreba razvio se sustav djetetovih prava i odgovornosti. Taj proces je okrunjen 1989. godine kada je na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda usvojena Konvencija o pravima djeteta. Dijete kao subjekt i nositelj prava, stavlja određene odgovornosti i prava pred odrasle, ali i dužnosti pred države. Odgojno-obrazovne institucije dužne su djelovati u skladu s Konvencijom, te u svojoj praksi promicati prava i odgovornosti djeteta, osvještavati ih o njima, te uvažavati njihova prava u svakodnevnom radu.

Na temelju gore spomenutih teorijskih polazišta, cilj izvedbenog kurikuluma DV Panda je:

Doprinijeti optimalnom cjelovitom razvoju svakog djeteta uvažavajući njegove potrebe, suradujući sa svim ključnim dionicima u području odgoja i obrazovanja te promičući i razvijajući kulturu ljudskih prava unutar čitave institucije i između njenih zaposlenika i djece.

Namjena kurikuluma je omogućiti zajedničku viziju i dijeljeni pogled na dijete između svih djelatnika naše institucije. Na taj način ćemo omogućiti da fokus svih koji djeluju unutar institucije i time utječu na rast i razvoj djece bude jednak. Svaki pojedinac će pokušati vlastitim znanjem, vještinama i iskustvom, te prilagodbom specifičnim potrebama svakog djeteta kod njega razviti određene kompetencije, čija je važnost prepoznata i istaknuta u Nacionalnom kurikulumu, pa stoga u ovom.

Ova dokument predviđa ostvarivanje kompetencija navedenih u Nacionalnom kurikulumu u tri vremenska ciklusa, vezana uz dob djeteta. Prvi dio dokumenta sadrži podjelu kompetencija u tri vremenska ciklusa: djeca u 2. i 3. godini života, djeca u 4. i 5. godini života i djeca u 6. i 7. godini života. Kompetencije za koje se navodi da se razvijaju unutar nižih dobnih ciklusa, se nastavljaju razvijati i unutar viših dobnih ciklusa, ali odgajateljice aktivnostima u tom ciklusu više ne ciljaju primarno na njihovo ostvarenje. U nastavku dokumenta svaka se kompetencija detaljno razrađuje, tako da sadrži popis aktivnosti primjerenoj dobi djeteta koje doprinose njenom ostvarenju, opis okružja i materijala koji omogućuju i pospešuju njezin razvoj te potencijalne prijedloge za suradnju. Prijedlozi aktivnosti, uređenja prostora te suradnje su samo primjeri i mogućnosti za rad na razvoju te kompetencije, nastali na temelju iskustva rada odgojno-obrazovnog osoblja, koji se dodatno razrađuju u okviru godišnjeg planiranja.

Prilikom godišnjeg planiranja odgajateljice se u dogовору с рavnateljicom i pedagoginjom, те осталим одгојно-образовним осoblјем одлуčuju за одређени број компетенција које ће првично остварити те педагошке године. Критерији за одабир компетенција за ту годину су интереси и специфичности групе, потребе вртића те специфичности локалне zajednice. Након одабира компетенција one се детаљно разрађују у односу на то: које ће активности допринijeti нjenом оствarenју, како мора изгледати просторно уређење да подупира развој тих активности, с киме ће се сарађивati и како, који су ресурси додатно потребни за остварење активности и прilagodbu окружја, те на који начин ће се вршити вредновање успјеха остварења компетенције.

2. Vizija kurikuluma vrtića

za dijete:

- sigurnost svakog djeteta
- samopouzdanje i samopoštovanje djeteta
- sposobnost razumijevanja vlastitih potreba (tjelesnih, emocionalnih, spoznajnih, socijalnih, komunikacijskih i sl.)
- sposobnost razumijevanja i uvažavanja potreba i razlicitosti drugih
- uspostavljanje kvalitetnih odnosa s drugom djecom i odraslima (sudjelovanje, pregovaranje, rješavanje sukoba, razumijevanje i poštivanje razlicitosti među ljudima)
- istraživanje i razvijanje kompetencija o samostalnosti u obavljanju aktivnosti (samostalnost djetetova djelovanja, mišljenja i odlučivanja) o usvajanje i praktična uporaba pojmoveva i predodžaba kojima dijete razumije i objašnjava sebe, svoje ponašanje i izvore o stjecanje i razvoj vještina učenja (povezivanja sadržaja, logičkoga mišljenja, argumentiranja, zaključivanja i rješavanja problema) o osiguravanju kvalitetne prilagodbu trenutačnom okruženju i kvalitetno osposobljavanje za izazove koji očekuju dijete (primjerice, polazak u školu) - mogućnost prilagodbe novim, promjenjivim okolnostima
- sposobnost odgovornoga ponašanja u okružju (prirodnom i materijalnom)
- življene i učenje prava djeteta
- dobrobit i stvaranje uvjeta za lakši prelazak u školu i svladavanje novih situacija važnih za svako dijete.

- za roditelje:

- podrška obitelji u području kvalitetne afirmativne roditeljske uloge
- usklađeno međusobno partnersko djelovanje vrtić – obitelj
- zadovoljstvo roditelja - za prostorno, materijalno i vremensko okruženje:
- organizacija prostora koji je funkcionalan, siguran, usmjeren na promoviranje susreta, komunikaciju i interakciju; omogućava distanciranje djeteta iz grupnih zbivanja i pravo na privatnost
- bogata ponuda raznovrsnih, razvojno primjerenih i stalno dostupnih materijala koji potiču aktivnu konstrukciju znanja
- održavanje estetike
- fleksibilan dnevni ritam koji se temelji na prepoznavanju i uvažavanju djetetovih

potreba

- okruženje koje daje poruku o viziji vrtića

- za ozračje:

- model usklađenog življenja koji poštuje prava djeteta u skladu s humanim vrijednostima koje razvijaju kompetencije djeteta i sve oblike učenja
- osnaživanje zaštitnih mehanizama i umanjivanje rizičnih čimbenika

prihvatanje, njegovanje i razvijanje vrijednosti obitelji, i društva

- za prostorno, materijalno i vremensko okruženje:

- organizacija prostora koji je funkcionalan, siguran, usmjeren na stjecanje iskustva putem raznovrsnih i bogatih socijalnih iskustva
- komunikaciju i interakciju unutar različitih prostora s mogućnošću djetetova odmaka od skupine na neko vrijeme ukoliko dijete za to ima potrebu
- pravo na privatnost
- bogata ponuda raznovrsnih, razvojno primjerenih i stalno dostupnih materijala koji potiču izmjenu iskustva, različite kreativne izričaje djece ali i odgojitelja
- aktivnu konstrukciju znanja – dijete sukonstruktor znanja
- uvjeti za javljanje potrebe djeteta za samoorganizirajuće igre
- održavanje estetike
- fleksibilan dnevni ritam koji se temelji na prepoznavanju i uvažavanju djetetovih potreba
- okruženje koje zrcali zaposlene i njihovu sliku o djetetu

- za stručni tim i odgojitelje:

- osnaživanje osobnih i profesionalnih kompetencija za primjerno i funkcionalno djelovanje u odnosu sa suradnicima, djetetom i obiteljima
- razvijanju što kvalitetnijeg vrtića / odgojno-obrazovnog procesa
- razvijanje osobne odgovornosti za cjelovito djelovanje na dijete u svim interakcijama;
- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu
- razvijanje refleksivne prakse
- proklamiranje humanih vrijednosti

- za ostale zaposlenike:

- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu u odnosu na radnu ulogu / poslove, na dobrobit djeteta, na cjelokupno ozračje vrtića

3. Načela kurikuluma Dječjeg vrtića – Vrtić Panda

Vrtićkim kurikulumom utvrđen je okvirni plan i program rada kroz redovne programe (cjelodnevne, poludnevne, izlete), te posebne programe (program predškole, glazbeni program i informatički program).

Pri izradi kurikuluma stavljen je naglasak na specifičnosti vrtića i sredine u kojoj vrtić djeluje. Središte i polazište rada jesu potrebe i interesi naše djece, roditelja i lokalne zajednice. U planiranju aktivnosti vodimo se načelima individualizma, nepristranosti i interdisciplinarnosti. Bitne pretpostavke ostvarivanju ciljeva postavljenih u kurikulumu su: podizanje stručnih kompetencija odgojitelja, kvalitetna suradnja na relaciji roditelji-vrtić, prepoznavljivost i podrška lokalne zajednice. Prioritetna područja unapređenja u ovoj pedagoškoj godini su: organizacijsko vođenje ustanove, kultura ustanove te kurikulum i odgojno-obrazovni proces. Sukladno razvojnog planu ustanove postavljeni su slijedeći razvojni ciljevi:

1. Osnaživanje timskog rada
2. Poboljšanje komunikacije i kvalitete odnosa svih sudionika unutar odgojno obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi
3. Razvijati kulturu dijaloga među svim djelatnicima
4. Povećati fokus na proces umjesto na ostvarivanje zadanog cilja
5. Povećati planiranje temeljeno na praćenju i prepoznavanju individualnih kompetencija djece
6. Kontinuirano usavršavanje i prepoznavanje razvoja kompetencija kod odgojitelja

4.Ostvarivanje kompetencija u okviru kurikulumskog pristupa – redovni programi

2.1. Pregled kompetencija i ishoda po ciklusima

	Do kraja treće godine života (ciklus 2/3)	Do kraja pete godine života (ciklus 4/5)	Do odlaska u školu (ciklus 6/7)
Kompeten cija učiti kako učiti	<ul style="list-style-type: none"> — Razumije vrijednost aktivnog stjecanja znanja u traženju odgovora i rješavanju problema (postavljanjem pitanja, sudjelovanjem u različitim situacijama i aktivnostima, eksperimentiranjem i dr.). — Stečena znanja i iskustva primjenjuje u praktičnim, životnim situacijama i koristi se njima za daljnja učenja. — Kroz iskustvo učenja slijedi i proširuje svoje interes te uči i sudjeluje u aktivnostima s veseljem. — Spremno je na preuzimanje rizika, samoiniciranje i samoorganiziranje vlastitih aktivnosti te planiranje i vođenje aktivnosti i projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> — Iskazuje osnovnu sposobnost organiziranja, planiranja i reguliranja vlastitog učenja te učinkovitog upravljanja vlastitim vremenom. — Uspostavlja, održava i usmjerava pozornost te ulaže trud u aktivnostima u kojima sudjeluje. — Razumije i slijedi upute. — Ustrajno je u slučaju nailaženja na prepreke ili ako je zadatak težak te je sposobno završiti aktivnost u kojoj sudjeluje. — Razumije da svojim nastojanjima i aktivnostima može utjecati na učenje te tako osobnim trudom i u suradnji s drugima nešto promijeniti, napraviti, riješiti, zaključiti. — Sposobno je suočiti se s neuspjehom (kada ne uspije riješiti neki problem) i prihvati da je važan uloženi trud. 	<ul style="list-style-type: none"> — Poznaje i koristi se različitim izvorima informacija (tiskanim, medijskim, digitalnim, socijalnim) — U osnovnim elementima izlaže tijek i rezultat vlastitog bavljenja nekom aktivnošću. — Procjenjuje osobne sposobnosti, napreduje u procjeni osobnih postignuća i procjeni postignuća drugih. — Vrednuje elemente vlastitih aktivnosti i postignuća u procesu učenja (kroz praćenje tijeka učenja i aktivnosti, kritičko propitivanje aktivnosti i postignuća, ispravljanje mogućih pogrešaka, promjenu pristupa, osvrtanje na korištene pristupe i izvođenje zaključaka o aktivnosti).
Kompetencije za istraživanje i razumijevanje svijeta	<ul style="list-style-type: none"> — Koristi se vlastitim osjetilima, jednostavnim alatima i tehnologijama za promatranje i istraživanje svijeta u kojem živi. 	<ul style="list-style-type: none"> — Upotrebljava jednostavan jezik za imenovanje određenih pojava i elemenata u okruženju, opisivanje vlastitih opažanja, uspoređivanje sličnosti i razlika, obrazaca i 	<ul style="list-style-type: none"> — Analizira podatke, tj. interpretira informacije i ustanavljuje odnose među njima. — Ima elementarna znanja o ljudima iz svojeg okruženja,

	<ul style="list-style-type: none"> — Iskazuje znatiželju i želju za razumijevanjem događaja, pojava i procesa u svojem okruženju (čovjek, prirodno okruženje, kultura zajednice, tehnologije i njihova promjenljivost). — Postavlja pitanja, predviđa i pokušava pronaći odgovore. — Eksperimentira s jednostavnim pojavama, znakovima i simbolima, prikuplja informacije, predviđa ishode i donosi jednostavne zaključke. — Rješava jednostavne probleme (razmišlja, analizira, generira nove ideje, rasuđuje, komunicira, povezuje, reprezentira, argumentira svoja razmišljanja). 	<ul style="list-style-type: none"> promjena koje se događaju, opisivanje vlastitih zaključaka i davanje objašnjenja. — Spontano razvija nove modele ili mogućnosti za rješavanje određenih problema i situacija. — Istražuje različite mogućnosti i alternative i razvija originalne ideje. — Utvrđuje jednostavne odnose i obrasce (npr. uparivanje, klasificiranje, uspoređivanje, redanje prema nekom načelu). — Razumije pojam broja (uspoređuje količine više – manje – jednak, uparuje broj s količinom predmeta, broji do 10 i sl.). 	<p>kulture, prirode i tehnologije, njihovoj promjenljivosti, zna procesuirati ta znanja u svojoj okolini.</p> <p>— Koristi se matematičkim pojmovima i konceptima u istraživanju i razumijevanju svijeta.</p>
Komunikacijske kompetencije	<ul style="list-style-type: none"> — Izražava i interpretira svoja razmišljanja, iskustva, osjećaje, potrebe, želje i činjenice u usmenom, a djelomično i u pisanim oblicima. — Razumije i koristi se različitim oblicima i razinama komunikacije. — Ostvaruje odgovarajuće jezične interakcije u društvenom i kulturnom kontekstu (u 	<ul style="list-style-type: none"> — Razumije i poštuje osnovne društvene konvencije (da se na različit način razgovara/govori u različitim situacijama, npr. u igri, preko telefona, u gostima, u trgovini). — Započinje, održava i okončava razgovor o temama koje su mu bliske, tj. relevantne za njegove aktivnosti i svakodnevni život. — Iskazuje zanimanje i naklonost prema književnosti (pokazuje 	<p>— Oblikuje vlastite argumente u govoru na autentičan način uz poštovanje mišljenja drugih.</p> <p>— Upotrebljava slova i/ili različite grafičke reprezentacije za bilježenje, organiziranje i komuniciranje vlastitih ideja s drugima, u svrhovitom kontekstu.</p> <p>— U mogućnosti je koristiti se uobičajenim informacijskim i komunikacijskim sredstvima</p>

	<p>odgojnoobrazovnoj ustanovi, obitelji, prijateljskom krugu i sl.) te izmjenjuje uloge u dijalogu.</p> <p>— Pruža smislenu povratnu informaciju, razumije i prihvaca povratne informacije drugih.</p>	<p>interes za slikovnice, knjige i druge vrste pisanog teksta).</p> <p>— S drugom djecom i odraslima razgovara i reflektira o svojim aktivnostima i iskustvima.</p>	<p>(izvorima informacija poput knjiga, enciklopedija, zatim računalima, audiovizualnom opremom, telefonom i sl.).</p> <p>— Razumije da ljudi komuniciraju razlicitim jezicima koji se mogu naučiti.</p>
Kreativne i umjetnicke kompetencije	<p>— U mogućnosti je svoje ideje, doživlja i iskustva iznositi u razlicitim aktivnostima i oblicima izražavanja.</p> <p>— Koristi se razlicitim medijima za izražavanje svojih ideja, doživljaja i iskustava.</p> <p>— Izražava se pokretom, rukama, položajem tijela, očima, gestama, dodirom i sl.</p>	<p>— Iskazuje zanimanje za razliche vidove umjetnosti (glazbu, ples, kazališnu, književnu i vizualnu umjetnost) u smislu doživljavanja umjetničkih djela te umjetničkog izražavanja i stvaranja (glazbom, riječju, likovnošću, pokretom, digitalnim iskazom...).</p> <p>— Iskazuje osjetljivost za razliche boje, teksture, kretanje linija i prostora, glazbu, ples, strip i film kroz iskustva s razlicitim izražajnim medijima i materijalima.</p> <p>— Koristi se svojim umjetničkim i istraživačkim potencijalima u svakodnevnim aktivnostima.</p>	<p>— Koristi se razlicitim oblicima izražavanja i komunikacije temeljene na jeziku umjetnosti i mašti.</p> <p>— Iskazuje sklonost promatranju, čuđenju i uočavanju detalja te komunicira o svojem doživljaju umjetničkog i kreativnog procesa i njegova ishoda.</p>
Osobne i socijalne kompetencije	<p>— Odgovorno skrbi o sebi (razumije važnost kvalitetnog zadovoljavanja osobnih psihofizičkih potreba, usvojilo je kulturno-higijenske navike, prihvaca zdravu prehranu i</p>	<p>— Ima svijest o tijelu i mogućnostima tijela (s obzirom na osjetila, pokret...).</p> <p>— Iskazuje zadovoljstvo sobom, razvijenog je pozitivnog samopoimanja i samopoštovanja,</p>	<p>— Razlikuje i koristi se osobnim snagama i identificira vlastite slabosti.</p> <p>— Inicira i stupa u svrhovite interakcije sa svojom okolinom, iznosi i argumentira (može</p>

	<p>kretanje kao životni stil).</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rado sudjeluje u različitim tjelesnim aktivnostima i pokazuje pozitivan stav o vježbanju i zdravim navikama života. — Ima prikladno razvijene motoričke vještine (krupna i fina motorika, koordinacija oko – ruka...). — Ima svijest o tome što je sigurno ponašanje u kući, vrtiću, prometu... — Regulira vlastite emocije i ponašanje u skladu s okružjem. — S povjerenjem pristupa i sposobno je graditi prijateljstva i pozitivne odnose s drugima (djecom i odraslima). 	<p>uvjerenja u vlastite sposobnosti te prepoznaće svoje snage i slabosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Preuzima odgovornost za svoje ponašanje i razumije posljedice. — Sudjeluje u dogovaranju i odlučivanju, donošenju odluka koje se odnose na njega i na zajedničke aktivnosti i ciljeve. — Sposobno je odbiti neprikladno ponašanje i neprimjerenu komunikaciju. 	<p>obrazložiti) svoja stajališta.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Spremno je saslušati stajališta drugih i primjereno sudjelovati u raspravama. — Sudjeluje u kreiranju i primjeni zajedničkih pravila te se ponaša na način koji održava odgovornost, pravdu, samozaštitu i zaštitu drugih, ravnopravnost, solidarnost i sl. — Iskazuje organizacijske sposobnosti i vještine zajedničkog djelovanja.
<p>Kompeten cije aktivnog građanina</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Ima razvijen osobni, kulturni i nacionalni identitet kao i svijest o pripadanju pojedinim zajednicama (obitelji, vrtičkoj skupini...). — Razumije da osobno ponašanje utječe na okruženje. — Poštuje druge i različitost te pokazuje empatiju prema drugima 	<ul style="list-style-type: none"> — Sudjeluje u kreiranju pravila i suradnje s vršnjacima, razumije njihovo značenje i potrebu njihova pridržavanja. — Učinkovito i konstruktivno sudjeluje u oblikovanju društvenog života svoje zajednice, nenasilno rješavajući sukobe. — Preuzima odgovornost u realizaciji svojih ideja tako da je svjestan da ih je u određenim okolnostima moguće mijenjati i prilagođavati. — Brine se o osobnom, ali i 	<ul style="list-style-type: none"> — Poznaje način donošenja odluka i poštovanje pravila kroz prakticiranje demokratičnog življenja u ustanovi. — Primjereno se zauzima za sebe, za osobne ciljeve, ideje i projekte uvažavajući potrebe i različitosti drugih. — Razumije svoja prava i prava odraslih, poznaje ih i poštuje u odnosima s drugima; razumije da svi ljudi imaju svoje vrijednosti. — Prepoznaće važnost održivog

		<p>zdravlju i sigurnosti drugih u svom okruženju.</p> <p>— Razumije da njegova osobna aktivnost i inicijativa utječe na oblikovanje zajedničkog življenja u zajednici.</p>	<p>razvoja te vodi brigu o životu svijetu i okolišu.</p> <p>— Iskazuje zanimanje za druge i događaje u svojem okruženju te spremnost za uključivanje u tekuće događaje.</p>
--	--	--	---

4.1 Detaljna razrada kompetencija/ ishoda po ciklusima

4.1.1- Ciklus 2/3 (djeca do kraja treće godine života)

KOMPETENCIJA	AKTIVNOSTI	OKRUŽENJE I MATERIJALI	SURADNJA
Razumije vrijednost aktivnog stjecanja znanja u traženju odgovora i rješavanju problema (postavljanjem pitanja, sudjelovanjem u različitim situacijama i aktivnostima, eksperimentiranjem i dr.).	-priča Figo i obitelj: čitanje slikovnice, igrokaz, - Moja kuća: imenovanje dijelova kuće, gradnja kuće različitim sredstvima, crtanje olovkom	- knjige, slikovnice - slike, plakati - glina - donošenje modela različitih kuća	
Stečena znanja i iskustva primjenjuje u praktičnim, životnim situacijama i koristi se njima za daljnja učenja.	-prostorno strukturirane igre vezane uz obiteljske, kuhinjske i frizerske vještine i iskustva	- posudice različitih veličina i oblika, žlice, tanjurići, opremljena kuhinja - prazne bočice šampona, fen, češljići, četke, punjač	
Kroz iskustvo učenja slijedi i proširuje svoje interese te uči i sudjeluje u aktivnostima s veseljem.	-igra plastelinom (boje crvena, žuta, zelena, plava) – imenuje boju -gruba motorika šake i prstiju – trganje, utiskivanje -posudice u istim bojama –	- slobodna zaštićena ploha, slobodna sa svih strana -plastelin -posudice u istim bojama	

	uočavanje boje i imenovanje Uočavanje različitih oblika – razvoj pojma okruglo, uglato	Magnetna ploča, fotografije Prirodni materijali Otpadni materijali	
Spremno je na preuzimanje rizika, samoiniciranje i samoorganiziranje vlastitih aktivnosti te planiranje i vođenje aktivnosti i projekata.	-istraživačko-spozajna igra „pliva-tone“ – različiti oblikovani i neoblikovani materijali - šetnja do obližnjeg parka – skupljanje različitih listova – stvaranje otiska lišća različitih oblika	-posuda sa vodom: materijal kamen, list, papir, žlica, stiropor - tempera, pastela, olovka, ugljen	
Koristi se vlastitim osjetilima, jednostavnim alatima i tehnologijama za promatranje i istraživanje svijeta u kojem živi.	-boravak u dvorištu vrtića i na terasi – djeca uče o promjenama kroz godišnja doba - izrada drva od kartona (proljeće: drvo ima listove, jesen: jabučice, zima: snijeg, ljeto: cvijetići)	- zaštićeni stol (otvoren sa svih strana) - tempere - zaštita kutića	
Iskazuje znatiželju i želju za razumijevanjem događaja, pojava i procesa u svojem okruženju (čovjek, prirodno okruženje, kultura zajednice, tehnologije i njihova promjenljivost).	-trešnja – grančica trešnje koja cvate, recitacija, razgovor, likovna aktivnost (tempera) - čovjek – igra Uhvati se za..., razgovor, igra ogledala	- slike, stolne igre - grančice trešnje - knjige - papiri, boje, kistovi	
Postavlja pitanja, predviđa i pokušava pronalaziti odgovore.	-kako izgleda pčela i cvijeće: opisivanje, pričanje, likovni izričaj	- slike i slikovnice - donošenje prave pčele u staklenki i raznog cvijeća u prostor sobe - kolaž, papir, tempere	- ravnateljica
Eksperimentira s jednostavnim pojavama, znakovima i	-zvečke, zvučne igračke (osluškivanja zvukova i	-glazbeni kutić -izraditi zvečke od	

simbolima, prikuplja informacije, predviđa ishode i donosi jednostavne zaključke.	promjene zvuka – pojava grimase kod promjene) – taho/glasno	različitih neoblikovanih materijala	
Rješava jednostavne probleme (razmišlja, analizira, generira nove ideje, rasuđuje, komunicira, povezuje, reprezentira, argumentira svoja razmišljanja).	- igra s pravilima (uhvati se za nešto)	- slagalica sa raznim motivima – puzzle - slagalica brojevi	- stručni tim
Izražava i interpretira svoja razmišljanja, iskustva, osjećaje, potrebe, želje i činjenice u usmenom, a djelomično i u pisanim oblicima.	-aktivnost Ja volim, ja ne volim (različite fotografije, predmeti...) - aktivnost Ja mogu...	- slova, slike - izraditi memory na temu Ja mogu (različite slike: piti, jesti, sjediti, trčati, prati ruke i zube) - papiri, olovke, bojice	- odgajateljice iz druge skupine - roditelji
Razumije i koristi se različitim oblicima i razinama komunikacije.	-ponavljanjem brojalica (odgojitelj kao govorni model) - individualni rad i igre odgojitelj-dijete - čitanje slikovnica -opisivanje fotografija	- slikovnice - fotografije	- ravnateljica
Ostvaruje odgovarajuće jezične interakcije u društvenom i kulturnom kontekstu (u odgojno-obrazovnoj ustanovi, obitelji, prijateljskom krugu i sl.) te izmjenjuje uloge u dijalogu.	-memory – slova i slike kao poticaj za jezično izražavanje - glazbena aktivnost – pjevaju omiljene pjesmice uz pratnju zvečka i drugih udaraljki	- različiti memory - slagalice gdje se umeću likovi na različitu temu (obitelj, prijatelji...)	
Pruža smislenu povratnu informaciju, razumije i prihvaca povratne informacije drugih.	- aktivnost Životinje – pjesmice o životinjama	- plakati – podjela životinja na domaće i šumske	
U mogućnosti je svoje ideje, doživljaje i iskustva iznositi u različitim aktivnostima i oblicima	-odlazak kod djeteta iz skupine na piknik, potiče druge igre u skupini	- poticaji s raznim slikama i plakatima, građevni centar, kocke,	- roditelji -dijete iz skupine

	-izražavanja.	-prostorno strukturirane igre u građevinskom kutiću: gradnja kuće prijatelja -doživljaj prenesen u sobu dnevnog boravka (obiteljski kutić)	centar kuhinje -obiteljski kutić	
Koristi se različitim medijima za izražavanje svojih ideja, doživljaja i iskustava.	-aktivnost na neku temu, npr. puž: velika fotografija u prostoru, u neposrednoj blizini, odlazak u šetnju, brojalica , pjesmica - likovna aktivnost: vuna, špaga, olovka, tempera – igra linija i boja	- fotografija puža -puž iz prirode Enciklopedija -kukci -papir u roli Novinski papir -likovni materijali, glina		
Izražava se pokretom, rukama, položajem tijela, očima, gestama, dodirom i sl.	-pokretne igre: Jež, Mali bratac Ivo, Bi, bu, bučica, Tik-tak -igre u kolu: Ringe-raja, Ružica -pjesme za razvoj motorike: Kad si sretan	- veliki slobodan i siguran prostor - prostor dvorišta i obližnjeg igrališta	- djeca i odgojitelji iz starije skupine	
Odgovorno skrbi o sebi (razumije važnost kvalitetnog zadovoljavanja osobnih psihofizičkih potreba, usvojilo je kulturno-higijenske navike, prihvaća zdravu prehranu i kretanje kao životni stil).	-svakodnevne igre u kojima djeca imaju ritam i kontinuirano obavljanje određenih radnji koje daju djeci osjećaj sigurnosti i zadovoljstva (odlazak na none, pranje ruku prije i poslije jela, pranje zubi nakon jela, igre, umivanje, spavanje...): djeca se uključuju u nošenje pelena do kreveta, odlazak na pranje,	- prostor opremljen za igru, prilagođava se ritmu (donošenje nona, slaganje krevetića za spavanje) -izrada interesnog centra kupaone	- pomoć prijatelja iz starije skupine	

	vađenje pidžama iz krevetića		
Rado sudjeluje u različitim tjelesnim aktivnostima i pokazuje pozitivan stav o vježbanju i zdravim navikama života.	<ul style="list-style-type: none"> -strunjače: puzanje, hodanje, trčanje, kotrljanje -valjak: prelaženje prepreka, prebacivanje -tobogan: penjanje, spuštanje -klupica: penjanje, hodanje, doskok 	<ul style="list-style-type: none"> -strunjače, valjak, tobogan – uvijek dostupni djecu, slobodan pristup na njih sa svih strana -klupice – donose se po potrebi u prostor 	
Ima prikladno razvijene motoričke vještine (krupna i fina motorika, koordinacija oko – ruka...).	<ul style="list-style-type: none"> -umetaljka s geometrijskim oblicima – razvoj fine motorike <ul style="list-style-type: none"> - rad s plastelinom - memory – razvoj koordinacije oko-ruka 	<ul style="list-style-type: none"> -kartoni, boce, razni plastični čepovi, razne didaktičke igre - taktilna ploča 	<ul style="list-style-type: none"> - roditelji – izrada taktilnih ploča (radionica u vrtiću)
Ima svijest o tome što je sigurno ponašanje u kući, vrtiću, prometu...	<ul style="list-style-type: none"> - sigurno ponašanje u prometu neposrednim iskustvom – šetnja bližom okolicom vrtića uz pomoć špagice – opisivanje sadašnjeg iskustva <ul style="list-style-type: none"> - kako se ponašamo i što radimo kod kuće, na dvorištu, u dućanu, u vrtiću 	<ul style="list-style-type: none"> - prometni znakovi, zebra (u prostoru sobe) - slikovnice, slike, plakati različitih situacija vezanih uz opasnosti u igri 	<ul style="list-style-type: none"> - roditelji - ravnateljica - prometni policajac
Regulira vlastite emocije i ponašanje u skladu s okružjem.	<ul style="list-style-type: none"> -poligon (čekanje na red, pomaganje, razumijevanje pojma ispred-iza, naprijed – natrag) 	<ul style="list-style-type: none"> - složeni više-dijelni poligon -stolne igre s pravilima -pokretne igre s pravilima 	
S povjerenjem pristupa i sposobno je graditi prijateljstva i pozitivne odnose s drugima (djecom i odraslima).	<ul style="list-style-type: none"> -igra Ja tebi-ti meni: igra počinje s individualnim pristupom odgojitelj-dijete (dodaju ili guraju igračku i postepeno uključuju drugo dijete) 	<ul style="list-style-type: none"> - dio prostora koji omogućuje individualnu igru te je miran i siguran - album fotografija djece iz skupine 	<ul style="list-style-type: none"> - ravnateljica

	-imenovanje prijatelja, poticanje govora i osjećaja pripadnosti skupini	(dostupan djeci)	
Ima razvijen osobni, kulturni i nacionalni identitet kao i svijest o pripadanju pojedinim zajednicama (obitelji, vrtičkoj skupini...).	-aktivnost „Moja obitelj“: donošenje fotografija obitelji izrada zajedničkog foto albuma	- izrada slikovnice grupe na temu Moja obitelj	- roditelji
Razumije da osobno ponašanje utječe na okruženje.	-igrokaz na temu „lijepo ponašanje“ (pripremaju djeca iz starije skupine: izvoli, molim, hvala, oprosti	-lutke, lutkarske improvizacije (od čarapa – zijevalice na štapići), sadržaji kojima kod djece razvijamo osjetljivost na usvajanje dobrih navika, vrijednosti i pravila	- djeca iz starije skupine
Poštuje druge i različitost te pokazuje empatiju prema drugima	-lutke: dječak i djevojčica, različita visina, različita boja i duljina kose - igre oponašanja: lutke milujemo, ljudjamo, pjevamo im, tješimo ih, zagrlimo ih	- dopuniti centar lutaka	- pedagoginja

6.1.1 Ciklus 4/5 (djeca do kraja pete godine života)

KOMPETENCIJA	AKTIVNOSTI	OKRUŽENJE I MATERIJALI	SURADNJA
Iskazuje osnovnu sposobnost organiziranja, planiranja i reguliranja vlastitog učenja te učinkovitog upravljanja vlastitim vremenom.	- slobodna igra u prostornoj cjelini koja potiče podjelu uloga, zadataka, dogovor: izrada kolača od stiropora, izrada haube za sušenje kose, izrada garaže, kaširanje voća/povrća	-kutić kuhinje -građevinski kutić -frizerski kutić -kutić liječnika -stiropor -voće/povrće	- pomoći pri nabavi materijala: odgajatelji iz različitih skupina i roditelji
Uspostavlja, održava i usmjerava pozornost te ulaže trud u aktivnostima u kojima sudjeluje.	- čitanje i prepričavanje priča -diskusija o nekom događaju - manipulacija škarama -navođenje gumbića, šivanje	-mirniji kutak s jastucima i strunjačama -razni papiri, škare i ostali materijali koji potiču finu motoriku i manipulaciju	- odgajatelji iz različitih skupina: ako netko npr. štrika ili slično
Razumije i slijedi upute.	- razne stolne igre s jednostavnim pravilima -poligon -razvijanje higijenskih navika: pravilna uporaba četkice za zube -svaki tjedan drugi postavljaju stol za ručak (reduše) -čeka se u redu za odlazak na wc -izrada kapica za reduše	-dostupne igre u prostoru -strunjače, klupice, obruči, ljestve -pregačice -izrada držača za četkice - dostupnost pribora za higijenu	- kuvarice -tehničko osoblje
Ustrajno je u slučaju nailaženja na prepreke ili ako je zadatak težak te je sposobno završiti aktivnost u kojoj sudjeluje.	- likovna ekspresija: doživljaj sebe u prostoru i u formacijama (krug) - tangram igre i igre magnetima - igre građenja sitnjim elementima i kombiniranjem	-slike umjetnika -bogato materijalno okruženje -3D forme	

	različitim vrsta materijala u jednu zadalu formu.		
Razumije da svojim nastojanjima i aktivnostima može utjecati na učenje te tako osobnim trudom i u suradnji s drugima nešto promijeniti, napraviti, riješiti, zaključiti.	- igre koje potiču konstruktivno promišljanje, suradnju i dogovor/ igre s pravilima: čovječe ne ljuti se, različite „BETA“ igre, memory) -izrada makete ulice ili grada	-građevinski centar (neoblikovani materijal) - razni plakati sa strojevima i zgradama	- pomoć pri nabavi materijala: roditelji
Sposobno je suočiti se s neuspjehom (kada ne uspije riješiti neki problem) i prihvata da je važan uloženi trud.	- aktivnosti koje potiču samostalnost: oblačenje, zakopčavanje i otkopčavanje gumbića, obuvanje, zatvarači - igra Stare košare (odbijanje)	-taktilna ploča sa gumbima, zatvaračima...	- radionica za izradu taktilnih ploča s roditeljima
Upotrebljava jednostavan jezik za imenovanje određenih pojava i elemenata u okruženju, opisivanje vlastitih opažanja, uspoređivanje sličnosti i razlika, obrazaca i promjena koje se događaju, opisivanje vlastitih zaključaka i davanje objašnjenja.	- planiranje projekata „Zdrava hrana“ – na tu temu razne likovne, istraživačke, spoznajne, društveno-zabavne i socijalne aktivnosti: spremanje zimnice, prešanje, posjet placu	-staklenke s voćem, povrćem -začini -prešo -posudice	- pedagoginja u realizaciji projekta - kuharice: zdrava hrana
Spontano razvija nove modele ili mogućnosti za rješavanje određenih problema i situacija.	- izrada preše od neoblikovanog materijala	-prostor sa dostupnim neoblikovanim materijalom - špage, ljepilo, selotejp, špagice, trakice, škare	
Istražuje različite mogućnosti i alternative i razvija originalne ideje.	- igre iz kutije: igre sa magnetima, kapaljke epruvete, miješanje boja, umetanje metalnih kuglica u plastičnu cijev: stvaranje zvukova	-izraditi motivacijske igre sa zadacima -epruvete, cijevi, posudice -razni jesenski	- pomoć pri nabavi materijala: odgajatelji iz različitih

	<p>igre zvukovima</p> <ul style="list-style-type: none"> - slušanje glazbenih cjelina različitih motivacijskih sadržaja, <p>Zvukova iz prirode i onih koji nas okružuju i povezivanje sa modificiranim igrami i neposrednim iskustvom</p>	<p>plodovi za izradu šuškalica</p> <ul style="list-style-type: none"> -razni metalni, drveni, plastični, kartonski materijali za istraživanje <p>zvukova</p> <ul style="list-style-type: none"> -staklene bočice s vodom 	skupina i roditelji
Utvrđuje jednostavne odnose i obrasce (npr. uparivanje, klasificiranje, uspoređivanje, redanje prema nekom načelu).	<ul style="list-style-type: none"> - igra u centru građenja i konstruiranja -sortiranje različitih jesenskih plodova, grančica, kamenčića, različitih prirodnih materijala 	<ul style="list-style-type: none"> -prostori za manipulaciju ponuđenim materijalima - građevinski centar (kontinuirano donošenje novih materijala i poticaja) 	
Razumije pojam broja (uspoređuje količine više – manje – jednak, uparuje broj s količinom predmeta, broji do 10 i sl.).	<ul style="list-style-type: none"> - uparivanje predmeta u posudice s brojevima -plesno-pokretne igre: pleši sam, pleši u paru, pleši u troje... -strunjače u bojama – crvena boja troje djece, žuta boja 5 djece itd. -igre prstima 	<ul style="list-style-type: none"> -prostor ovisno o tipu aktivnosti (glazba, strunjače...) 	<ul style="list-style-type: none"> - odgajatelji iz različitih skupina: pozvani da oni vode neke sportske / plesne aktivnosti
Razumije i poštaje osnovne društvene konvencije (da se na različit način razgovara/govori u različitim situacijama, npr. u igri, preko telefona, u gostima, u trgovini).	<ul style="list-style-type: none"> - simboličke igre: trgovina, bolnica, pošta, banka, cvjećarnica -igre dramatizacije s lutkama određenih obilježja koja povezuju sa stvarnošću 	<ul style="list-style-type: none"> -prilagoditi različite kutke s različitim zanimanjima u istom vremenskom razdoblju 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoći pri nabavi materijala: odgajatelji iz različitih skupina i roditelji

Započinje, održava i okončava razgovor o temama koje su mu bliske, tj. relevantne za njegove aktivnosti i svakodnevni život.	-jutarnji ritual: pozdrav uz prozivku -čupko – plišana igračka kao poticaj na razvoj pozitivnih emocionalnih stanja -igra za razvoj slušne pažnje i govora: Čupko putuje od djeteta do djeteta doma svaki dan (djeca pričaju o tome kako je Čupko proveo dan kod njih doma)	-putujući objekt: plišana igračka -mjesto u prostoru gdje će se okupljati i pričati o dogodovštinama	- roditelji -pedagoginja
Iskazuje zanimanje i naklonost prema književnosti (pokazuje interes za slikovnice, knjige i druge vrste pisanih teksta).	- Stolica pričalica - kućica pričalica - knjižnica mjeseca	- likovni kutak za izradu slikovnica - „štampara“	
S drugom djecom i odraslima razgovara i reflektira o svojim aktivnostima i iskustvima.	- diskusije i razgovori - priča: što sam radio jučer kad sam otišao iz vrtića, svaki dan drugo dijete - opisivanje slika	-fotografije, slikovnice, enciklopedije, plakati - razne likovne tehnike - prostorne cjeline za razgovore (mini kutić, tepih)	- pomoć pri nabavi materijala: odgajatelji iz različitih skupina i roditelji
Iskazuje zanimanje za različite vidove umjetnosti (glazbu, ples, kazališnu, književnu i vizualnu umjetnost) u smislu doživljavanja umjetničkih djela te umjetničkog izražavanja i stvaranja (glazbom, riječju, likovnošću, pokretom, digitalnim iskazom...).	- igrokaz - vođena fantazija - predstave - gostujuća kazališta - priredba	-paravan, razne vrste lutaka -fotografije, umjetnička djela, enciklopedije -osigurano mjesto da se dijete uz glazbu može izraziti pokretom	- ravnateljicom - odgajateljima iz raznih skupina -kazališne skupine -umjetnici
Iskazuje osjetljivost za različite boje, teksture, kretanje linija i	- igrajmo se stonoge: kretanje djece u koloni uz pjesmice	-likovno izražavanje (različite likovne	

prostora, glazbu, ples, strip i film kroz iskustva s različitim izražajnim medijima i materijalima.	„Igrajmo se stonoge...“: potiče se pravilno ritmičko kretanje s euritmičkim pokretima - pričanje slikopriča	tehnike kojima se potiče prijenos različitih iskustava) -taktilna ploča	
Koristi se svojim umjetničkim i istraživačkim potencijalima u svakodnevnim aktivnostima.	- Istraživačko-spozajne aktivnosti –npr. pročišćivač vode - dubinsko istraživanje neke teme (npr.bogomoljka) - istraživanje iste teme na različite načine (npr. nađite doma nešto o toj temi, nađite u novinama, nađite u slikovnici...)	-izložbeni prostor za radove djece koji mogu pogledati roditelji, te djeca i odgajatelji iz drugih skupina	- odgojitelji i djeca iz različitih skupina - roditelji
Ima svijest o tijelu i mogućnostima tijela (s obzirom na osjetila, pokret...).	- plesne koreografije - različite plesne igre: Podopšat ču koljeno, Hocky pocky, Bugi vugi, Kad si sretan, 10 malih prstića, Bi vo vučica - pretvori se, pretvori - poligon	- prostor izazov djetetu i poticaj na kretnju - sportska pomagala za razvoj motorike i ravnoteže	-ravnateljica - odgojitelji iz drugih skupina
Iskazuje zadovoljstvo sobom, razvijenog je pozitivnog samopoimanja i samopoštovanja, uvjerenja u vlastite sposobnosti te prepoznaje svoje snage i slabosti.	- životno-praktične igre- npr. REDUŠE: brinu se o uređenju sobe i poslužuju prijatelje - različite igre u kojima dijete pokazuje određene vještine	-samostalno korištenje većine stvari u prostoru (djeci dostupne) - mikrofon - vijače Trake za ples - glazbala	- spremaćice -roditelji: dolazi jedna mama i jedan tata i priča što radi dobro, a što loše u danu -kuharice
Preuzima odgovornost za svoje ponašanje i razumije posljedice.	- stare košare - igre s konjićima: igre uloga, suradništvo i odnos s prijateljima - igra kazališta -stolne igre s pravilima	-razne lutke - glazbena pozadina -stolne igre	

Sudjeluje u dogovaranju i odlučivanju, donošenju odluka koje se odnose na njega i na zajedničke aktivnosti i ciljeve.	<ul style="list-style-type: none"> - tematske stolne igre: puzzle, memory - igre s pravilima: čovječe ne ljuti se - štafetne igre: putujuća lopta - igre uloga: simbolična igra liječnika - stvaranje zajedničkog likovnog rada: neoslikani materijal 	<ul style="list-style-type: none"> - uređenje prostornih cjelina i priprema materijala - izrada didaktičkih igara od neoblikovanih materijala 	
Sposobno je odbiti neprikladno ponašanje i neprimjerenu komunikaciju.	<ul style="list-style-type: none"> - stolne igre – klasifikacija slika (lijepo i ružno ponašanje) - pozitivno i konstruktivno rješavanje problema: razgovor o ponašanju različitih ljudi uključenih u neku raspravu/konflikt 	<ul style="list-style-type: none"> - izrada didaktičke igre „Lijepo ponašanje“ 	<p>-pedagoginja -ravnateljica</p>
Sudjeluje u kreiranju pravila i suradnje s vršnjacima, razumije njihovo značenje i potrebu njihova pridržavanja.	<ul style="list-style-type: none"> - likovne aktivnosti: izrada vlastitog grba i pravila grupe - izrada znaka za npr. tišinu - glazbene igre: „Na tri, na tri“ - sviranje određene melodije za neko pravilo 	<ul style="list-style-type: none"> -materijali -likovna radionica 	-
Učinkovito i konstruktivno sudjeluje u oblikovanju društvenog života svoje zajednice, nenasilno rješavajući sukobe.	<ul style="list-style-type: none"> - crtanje zajedničke slike na velikom papiru - izrada makete - kapljica putnica 	<ul style="list-style-type: none"> - likovna radionica -materijali za maketu - svjetleći stol s različitim dodacima 	
Preuzima odgovornost u realizaciji svojih ideja tako da je svjestan da ih je u određenim okolnostima moguće mijenjati i prilagođavati.	<ul style="list-style-type: none"> - izrada neobičnih lutaka ili likova - izrada strojeva od neoblikovanog materijala - igre s ulogama : kazalište u kutiji - igre građenja maketa po unaprijed dogovorenim pravilima 	<ul style="list-style-type: none"> -neoblikovani materijali -kazalište od kutija -lutke za prste -makete građevina i različiti materijali 	

Brine se o osobnom, ali i zdravlju i sigurnosti drugih u svom okruženju.	- simboličke igre liječnika - obilježavanje dana jabuke (kao zdravog jela): izrada različitih proizvoda od jabuke	-slikovnice, priče	- medicinske sestre o zdravlju i zdravoj hrani
Razumije da njegova osobna aktivnost i inicijativa utječe na oblikovanje zajedničkog življenja u zajednici.	- moja omiljena igračka - otisak prsta/ruke - igre reduše - izrada grba – pravila	-omogućiti da svatko individualno uredi neki prostor – „veliki plakat“	

4.1.1. Ciklus 6/7 (djeca do odlaska u školu)

KOMPETENCIJA	AKTIVNOSTI	OKRUŽENJE I MATERIJALI	SURADNJA
Poznaje i koristi se različitim izvorima informacija (tiskanim, medijskim, digitalnim, socijalnim)	- Moj najdraži časopis: donose u vrtić, pričaju o njemu, stol sa različitim časopisima, kafić za čitanje časopisa - Vesele novine: skupljam vesele vijesti - Moj omiljeni crtić: gledanje u vrtiću - Moja najdraža bajka: čitanje svalki dan - Ja fotograf: moja foto zabilješka	- centar za medije (stalak s policama) - časopisi - kamere, fotoaparati, računala, TV, CD player - neoblikovani materijali - reklamni materijal - pozivnice za društvene događaje	- novinari -trgovci na kiosku - knjižara - druge skupine
U osnovnim elementima izlaže tijek i rezultat vlastitog bavljenja nekom aktivnošću.	-„Pogled na Zemlju iz svemira“: izrada plakata na tu temu i mogućnost prezentiranja putem fotografija	- plakati djece - enciklopedija i slikovnica o svemiru -„svemirski centar“	-roditelji sa srodnim zanimanjima - turistička agencija

	<ul style="list-style-type: none"> -djeca opisuju svoje uratke - Igre magnetima : Privlači ne privlači 	<ul style="list-style-type: none"> Magnetne Stolne igre s pravilima - Stem slikovnice - Enciklopedije 	
Procjenjuje osobne sposobnosti, napreduje u procjeni osobnih postignuća i procjeni postignuća drugih.	<ul style="list-style-type: none"> - stvaranje slikopriče kroz rad u grupi (npr. pismo iz zelengrada) - igra uživljavanja u ulogu drugog: izgubio si se na ulici, ugrizao te pas, bojiš se mraka - crtež vlastitog tijela – tko sam ja? što znam i mogu? Što sam znao i mogao kad sam bio mali i što će moći kad narastem? 	<ul style="list-style-type: none"> - fotografije „kad sam bio mali“ - centar početnog čitanja i pisanja (knjige, slikovnice sa zanimanjima) - plakat sa slikama djece kako sudjeluju u aktivnostima 	<p>-pedagoginja - roditelji -bake i djedovi -ostali zaposlenici vrtića</p>
Vrednuje elemente vlastitih aktivnosti i postignuća u procesu učenja (kroz praćenje tijeka učenja i aktivnosti, kritičko propitivanje aktivnosti i postignuća, ispravljanje mogućih pogrešaka, promjenu pristupa, osvrтанje na korištene pristupe i izvođenje zaključaka o aktivnosti).	<ul style="list-style-type: none"> - svaka igra započinje stvaranjem pozitivne atmosfere - verbalne igre koje potiču na promišljanje o sebi: „Naučio sam...“, „Htio bih znati...“, „Ja to mogu...“ 	<ul style="list-style-type: none"> - kutija emocija: centar za emocije - lutke (igrokazi) na teme - dvorišni prostor vrtića 	<p>-suradnja s pedagoginjom</p>
Analizira podatke, tj. interpretira informacije i ustanavljuje odnose među njima.	<ul style="list-style-type: none"> - parlaonica - igre: Mikrofon je tvoj, Ja sam fotograf... 	<ul style="list-style-type: none"> -klupice – ljudi iste krnološke dobi -spužve, lopte, stiropor, karton, tepih – ljudi različite kronološke dobi -fotoaparat, mikrofon 	<p>-fotograf</p>

<p>Ima elementarna znanja o ljudima iz svojeg okruženja, kulture, prirode i tehnologije, njihovoj promjenljivosti, zna procesuirati ta znanja u svojoj okolini.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti raznovrsnog stvaranja i izražavanja - što radi moja mama, moj tata, tko tu stanuje... - djeca uređuju vrtički centar nekog zanimanja: donose materijale, slažu police... 	<ul style="list-style-type: none"> - dopuniti slikovnicama, fotografijama različitih zanimanja i izrađenim domino... - urediti centar nekog zanimanja (npr. trgovina) 	<ul style="list-style-type: none"> - djelatnici vrtića (kuharice, čistačice) - roditelji raznih zanimanja
<p>Koristi se matematičkim pojmovima i konceptima u istraživanju i razumijevanju svijeta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - igre uz glazbu (1 i 1 su dva, dani po redu, brojalice, igre prstima, par nepar, zamišljeni broj itd.) - mjerjenje (masa, visina, izmjerimo sobu...) - matematička igra (brojevi, geometrijski likovi...) 	<ul style="list-style-type: none"> - centar matematike - matematička igra - tabele – plakati – slikovni materijal -kalendar, sat, visinomjer, vaga -plakat Naši rođendani 	<ul style="list-style-type: none"> -
<p>Oblikuje vlastite argumente u govoru na autentičan način uz poštovanje mišljenja drugih.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - različite govorne igre: „Pričam ti priču“ o mojim doživljajima“; „Pričam ti priču na osnovu fotografije“ - Parlaonica -,,Opiši događaj“ 	<ul style="list-style-type: none"> - slike - slikovnice - novine: časopisi - određeni predmet iz okruženja po odabiru djeteta 	
<p>Upotrebljava slova i/ili različite grafičke reprezentacije za bilježenje, organiziranje i komuniciranje vlastitih ideja s drugima, u svrhotivom kontekstu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -kako se javlja koja životinja 	<ul style="list-style-type: none"> -dječje ploče, krede -slovarica, izrezana slova - časopisi, novine 	<ul style="list-style-type: none"> -roditelji
<p>U mogućnosti je koristiti se uobičajenim informacijskim i komunikacijskim sredstvima (izvorima informacija poput knjiga, enciklopedija, zatim računalima, audiovizualnom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - „Moja najdraža slikovnica“ - „Pronađi i fotografiraj“ – izrada zajedničkog albuma na neku temu - „Telefonska govornica“ 	<ul style="list-style-type: none"> - centar predčitalačkih vještina – osiguran bogatom ponudom - računalo za djecu - mobiteli, telefoni, fotoaparati za igru 	<ul style="list-style-type: none"> - pomoći pri nabavi materijala: odgajatelji iz različitih skupina i

opremom, telefonom i sl.).	<ul style="list-style-type: none"> - „TV kutić“ - susret s knjižničarkom i posjet knjižnici - igra knjižnice - „Moja slikovnica“ – izrada vlastitih slikovnica 	<ul style="list-style-type: none"> - TV i audiovizualna oprema 	<ul style="list-style-type: none"> - roditelji -knjižnica
Razumije da ljudi komuniciraju različitim jezicima koji se mogu naučiti.	<ul style="list-style-type: none"> - gledanje videozapisa o različitim kulturama -igrice na računalu predviđanje za učenje stranog jezika prilagođene dobi djeteta - glazbene aktivnosti – usvajanje brojalice na stranom jeziku, slušanje glazbe na stranom jeziku 	<ul style="list-style-type: none"> -osmisliti multimedijski centar: računalo, igrice, kazetofoni, cd player, slušalice, razni glazbeni materijal... - urediti centar početnog čitanja i pisanja (prenamjena u centar Pošte) - memory: sličice s nazivom na hrvatskom i stranom jeziku 	<ul style="list-style-type: none"> -nastavnici (kraći program stranog jezika u vrtiću)
Koristi se različitim oblicima izražavanja i komunikacije temeljene na jeziku umjetnosti i mašti.	<ul style="list-style-type: none"> - aktivnost Da sam ja... drvo, duga, livadno cvijeće - vođena fantazija - moja kuća: opis/crtanje moje trenutne i moje zamišljene kuže - posjeta muzeju -obrada tema: čarobna šuma, let leptira 	<ul style="list-style-type: none"> - fotografije, plakati, neoblikovani materijal - građevni centar - centar maštarija - audiovizualni materijal – izložba umjetničkih djela (slika) - zidni kalendar, slikovnice, priče, stihovi pjesme 	<ul style="list-style-type: none"> - roditelji - muzej - likovni umjetnici -možda zidar, stolar
Iskazuje sklonost promatranju, čuđenju i uočavanju detalja te komunicira o svojem doživljaju umjetničkog i kreativnog procesa	<ul style="list-style-type: none"> - „svijetlo-tama“ - „igre sjenom“ 	<ul style="list-style-type: none"> - neke biljke staviti kraj prozora, a druge tamo gdje je malo svijetla - povezi za oči 	<ul style="list-style-type: none"> -roditelji -kazalište sjena

i njegova ishoda.		- paravan s bijelom plahtom (iza izvor svijetla)	
Razlikuje i koristi se osobnim snagama i identificira vlastite slabosti.	- svako dijete osmišjava svoj dan (u vrtiću i doma) - izrada fotoalbuma dana sve djece iz te grupe	- donošenje fotoalbuma od doma -izrada videozapisa o njihovim omiljenim igračkama	-roditelji
Inicira i stupa u svrhovite interakcije sa svojom okolinom, iznosi i argumentira (može obrazložiti) svoja stajališta.	- posjeta školi - suradnja s udrugom Spas - naše dvorište u vrtiću: kako bi moglo biti još bolje - naši mlađi prijatelji u vrtiću: kako bi se mogli družiti s njima - slavimo rođendane prijatelja - maškare u gradu	- centar za početno čitanje i pisanje (školska torba, knjige, crtancice, likovni materijal, jednostavna pomagala i alati) - fotografije, enciklopedije, priče i igrokazi, plakati - materijali za ljepše dvorište	-spremačice -ravnatelj škole -predstavnici udruga -cvjećar -modni kreatori -dizajneri
Spremno je saslušati stajališta drugih i primjereno sudjelovati u raspravama.	- „nastavi priču“ – jedno dijete započinje priču, drugo dodaje jednu riječ/rečenicu -tempera – kako se osjećam kada me nitko ne čuje? - crtanje slika – jedno dijete opisuje sliku, sva ostala djeca crtaju tako da nisu vidjela sliku -„pametna papiga“ – djeca u krugu, jedno dijete nešto kaže, drugo mora ponoviti sve i dodati svoje - „pokvareni telefon“	- materijali poticaji koji potiču na verbalnu i neverbalnu komunikaciju i zajedničku igru (sličice u nizu-pričaj priču, igra u centru kazališta, fotografije s djećjom lutkarskom predstavom...)	-kazalište - med. sestra na neku temu o zdravlju pa rasprava o tome

<p>Sudjeluje u kreiranju i primjeni zajedničkih pravila te se ponaša na način koji održava odgovornost, pravdu, samozaštitu i zaštitu drugih, ravnopravnost, solidarnost i sl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plakata pravila ponašanja skupine - reduše - „sviđa mi se/ne sviđa mi se“ (u sobi, u ponašanju, odnosi i sl.) - gost (policajac, vatrogasac) - posjeta (PU, DVD) - igra „sam u kući“ – razgovor - druženje s djelatnicima Obiteljskog centra i sl. 	<ul style="list-style-type: none"> - plakati s pravilima - simboli u prostoru - kutić s priborom za Reduše -pribor i igračke za igre uloga i imitirane igre (liječnik, policajac, vatrogasac i sl.) -edukacijski materijali – CD i video materijali, plakati 	<ul style="list-style-type: none"> -roditelji -kuharice -čistačice -pedagoginja -PU, DVD
<p>Iskazuje organizacijske sposobnosti i vještine zajedničkog djelovanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - igra uloga: teta na jedan dan - labirint (u grupi složen) za normalan dan: stalno traženje izlaza - igra „Pilot i kopilot“ 	<ul style="list-style-type: none"> -sportski rekviziti 	<ul style="list-style-type: none"> -tehničko osoblje i odgajatelji iz drugih skupina
<p>Poznaje način donošenja odluka i poštovanje pravila kroz prakticiranje demokratičnog življenja u ustanovi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zajedničko donošenje pravila grupe glasanjem za i protiv – izrada plakata – dogovor da jedni druge podsjećamo na pravila - samostalno rješavanje konfliktnih situacija - društvene i zabavne igre - igra kroz rad u grupama (što sve zahtjeva dogovor) 	<ul style="list-style-type: none"> - društvene i zabavne igre - likovni materijali 	<ul style="list-style-type: none"> - suradnja s drugom grupom (zajednička igra)
<p>Primjereno se zauzima za sebe, za osobne ciljeve, ideje i projekte uvažavajući potrebe i različitosti drugih.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - svaki dan se jedno dijete proziva „Gruponačelnikom“ i odlučuje koja će se aktivnosti raditi to jutro: svi 	<ul style="list-style-type: none"> - plakat sa idejama o dogовору i уваžавању različitih mišljenja 	

	<p>ostali mogu reći što bi radije htjeli da se radi: dijete mora pomirit želje grupe i odlučiti što se završno radi: svatko dijete na kraju dana zapiše/nacrta s tetama na plakat što je važno u procesu dogovora</p>		
Razumije svoja prava i prava odraslih, poznaje ih i poštuje u odnosima s drugima; razumije da svi ljudi imaju svoje vrijednosti.	<ul style="list-style-type: none"> - razgovori na temu: „Ja volim...spavati, jesti, slušati...“; „Volio bih da i drugi mogu...“; „Da sam ja...mama, tata, odgajateljice, ravnatelj...“ - Nit prijateljstva -Opiši najboljeg prijatelja – osobine - Pokaži što znaš (ples...) -Razrada prava na različitost: igre koje promišljaju o potrebama i željama, različite potrebe u različitim kulturama 	<ul style="list-style-type: none"> - likovni centar - plakati s raznim pravima i odgovornostima - memory s raznim pravima i odgovornostima 	<ul style="list-style-type: none"> - roditelji -pedagoginja -odgajatelji drugih skupina
Prepoznaće važnost održivog razvoja te vodi brigu o životu svijetu i okolišu.	<ul style="list-style-type: none"> -,,Moj kućni ljubimac“ -,,Prelaženje prepreka kao...“ - aktivnosti s mikroskopom - aktivnosti s prirodnim materijalom 	<ul style="list-style-type: none"> - enciklopedije o kućnim ljubimcima, fotografijama - prostor priječen različitim preprekama - video sadržaji - kutić Laboratorij – mikroskop, povećala, epruvete, boje) 	<ul style="list-style-type: none"> - veterinar - roditelji - zoo centar - tržnica - parkovi grada Varaždina - vodni laboratorij - trgovina

			zdrave hrane - kuharice
Iskazuje zanimanje za druge i događaje u svojem okruženju te spremnost za uključivanje u tekuće događaje.	<ul style="list-style-type: none"> - izrada „Naše novine“ – u njih pišu/crtaju vijesti koje su čuli na televiziji, od roditelja, u okruženju, u vrtiću - aktivnost „Donesi fotografiju“ – svi donose fotografije stvari, događaja, mesta koja su im zanimljiva iz njihovog okruženja (npr.svoje sobe, livade, iz šetnje...) i radi se izložba njihovih fotografija: na izložbu dolaze djeca iz drugih skupina, tete, roditelji 	<ul style="list-style-type: none"> - materijali za izradu novina (papiri, škare, olovke, boje...) - fotoaparat 	<ul style="list-style-type: none"> - odgajateljice i djeca iz drugih skupina -roditelji

4.2. Program predškole

Cilj programa predškole je razvijanje temeljnih kompetencija djeteta u godini dana prije polaska u školu, unaprjeđivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala djeteta te poticanje komunikacijskih vještina potrebnih za nove oblike učenja a na osnovu djetetova osobnog potencijala.

Osobni potencijal i cjeloviti razvoj svakog djeteta odnosi se na njegove tjelesne, emocionalne, socijalne, komunikacijske, stvaralačke i spoznajne mogućnosti i zrelosti koje u toj dobi treba poticati da bi dosegнуле svoj optimalni razvoj i to ne samo utjecajima u obiteljskom okruženju i interakciji i odnosima s vršnjacima, odgojiteljima i drugim stručnjacima i odraslim osobama, te neposrednom prirodnom i društvenom okolinom.

Provedba programa predškole je od 01. listopada 2019. do svibnja 2020.

Odgojno-obrazovni rad u programu predškole temeljiti će se na istim načelima u radu kao i ostvarivanje redovitog programa vrtića, primjenjujući plan razvoja kompetencija i ishoda

ciklusa 6/7, kojem je polazište Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Programsko usmjerenje i humanističko-razvojnu orijentaciju, koja kroz cjeloviti pristup pridonosi razvoju djeteta, uz uvažavanje suvremenih spoznaja o zakonitostima razvoja i učenja djeteta predškolske dobi.

Planiranje odgojno-obrazovnog rada predškole temelji se na istim polazištima kao kurikulum vrtića, na suvremenom shvaćanju djeteta u kojem su najvažniji njegovi interesi i razvojne mogućnosti. Samim time rad u sebi ne sadrži elemente "školifikacije"

Program predškole provodi se s djecom godinu dana prije polaska u školu, koji su polaznici redovitog programa vrtića, tri do četiri puta po dva sta tjedno.

Odgojitelji ne mogu unaprijed strogo strukturirati i predvidjeti sadržaje ostvarivanja programa, nego poticati spontano, situacijsko učenje kroz igru, uz osmišljavanje bogatih, raznovrsnih i primjerenih poticaja, program predškole daje samo okvirni plan tematskih cjelina koje se mogu provoditi, koje su uskladene s ostvarivanjem zadaća odgojno-obrazovnog rada, a odgojitelj će u konkretnoj realizaciji nadograđivati i restrukturirati ovisno o reakcijama, specifičnostima i interesima djece u programu.

- Prvi dani u predškoli (moje odgojiteljice, upoznavanje ostalih skupina, svih zaposlenih u vrtiću-njihov rad, prostor vrtića, bliže okruženje vrtića, adresa vrtića...)
- Razvijanje djetetove samosvijesti (to sam ja, moj rođendan, najbolje radim, omiljena aktivnost-igra, omiljeno jelo, čime sam razveselio mamu, tatu, prijatelja, tetu..)
- Djetetovo okruženje (moja obitelj, znam gdje stanujem, moji susjedi, vrtić-predškola-škola...)
- Pomozi mi da si pomognem sam (postupci samozaštite u odnosu na nepoznate osobe, u kontaktu sa opasnim predmetima, u situaciji ako se izgubimo)
- Ekološke aktivnosti (biljne i životinjske zajednice, prirodne pojave, čuvajmo svoj planet, promjene vezane uz godišnja doba, plodovi naših krajeva)
- Velike ljudske zajednice (moj zavičaj i moja domovina Hrvatska, Hrvatska je dio Europe i svijeta, sudjelovanje u projektu Djeca Afrike, Say Hallo to the World....)
- Komunikacija i informacija (riječi, brojevi, telefon, televizija i radio, novine, osobno računalo..)

- Promet i prometna kultura (prijevozna sredstva, siguran put od kuće do vrtića - škole)
- Vidim, osjećam, mogu i znam (priče, bajke, basne, doživljaj umjetničkog stvaranja, predstave...)
- Izgradnja osobnog, kulturnog i nacionalnog identiteta (narodni običaji, posjete kazalištu, muzejima, izložbama.....)
- Vremenski pojmovi : Sat, Dani, mjeseci, godina (kalendar označava vrijeme, dane u tjednu, blagdane, značajne datume)
- Ciljane šetnje, izleti, posjete kazalištu
- Suradnja vrtića i škole – posjeta školi
- Druženja s roditeljima i kreativne radionice

Dokumentiranje

Za kvalitetno provođenje odgojno obrazovnog rada ustanove i programa predškole, nužno je timsko planiranje programa, sustavno praćenje, vrednovanje i dokumentiranje, primjenjivanje organizacijskih i drugih standardnih uvjeta u skladu sa zakonskim propisima.

Vođenje pedagoške dokumentacije u skladu je s Pravilnikom o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (NN. 83/2001.).

Uvezši u obzir da dokumentacija posreduje odgojno-obrazovni rad roditeljima /skrbnicima djece i svim zainteresiranim čimbenicima izvan vrtića, a time doprinosi oblikovanju kurikuluma vrtića, posebna se pozornost pridaje raznolikosti i dostupnosti dokumentacije.

Dokumentacija omogućava razumijevanje djece, proces njihova učenja i ostvarenje postignutih kompetencija. Ujedno je i temelj za daljnje planiranje, procjenu odgojno-obrazovnih intervencija i planiranje dalnjih koje će podržati djetetov cjeloviti razvoj.

Za potrebe svih programa unutar ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja pedagoška dokumentacija sadrži:

- Godišnji plan i program rada dječjeg vrtića
- Orijentacijski plan i program odgojno - obrazovnog rada za određeno razdoblje
- Orijentacijske i materijalne uvjete za ostvarivanje zadaća
- Plan aktivnosti za ostvarivanje razvojnih zadaća (sklopovi aktivnosti, teme,

projekti)

- Plan suradnje sa stručnjacima, roditeljima i drugima radi ostvarivanja postavljenih zadaća
- Tjedni plan i program odgojno obrazovnog rada sa sastavnicama: slijed aktivnosti za odgojnu skupinu, za djecu iz drugih odgojnih skupina, poslovi nužni za ostvarivanje tjednog plana i programa rada
- Dnevnik rada sa svim sastavnicama: planirani poticaji za aktivnosti (individualne, grupne, zajedničke), iskorišteni situacijski poticaji, zapažanja o aktivnostima i ponašanju djece u odnosu na postavljene zadaće, za djecu odgojne skupine, za djecu drugih odgojnih skupina, suradnju sa sustručnjacima, roditeljima, zabilješke na kraju tjedna
- Evidencije zajedničkih aktivnosti djece i odraslih (izleti, druženja, svečanosti), priprema, zapažanja i zapisi
- Plan i bilješke sa roditeljskih sastanaka: priprema, zaključci, zabilješke o radu s roditeljima (individualni, skupni i drugo)
- Bilježenja vrednovanje ostvarenog plana i programa, analize ostvarenih razvojnih zadaća, kritičnih točaka u radu i daljnji postupci u svrhu kvalitete
- Izvješće o provedbi odgojno obrazovnog rada
- razvijanje refleksivne prakse i instrumenti za praćenje istog

- za ostale zaposlenike:

- razvijanje odgovornosti u osobnom i timskom radu u odnosu na radnu ulogu / poslove, na dobrobit djeteta, na cijelokupno ozračje vrtića

4.2. Suradnja s roditeljima

Roditelje /skrbnike potrebno je prihvatići i poštovati kao ravnopravne članove vrtića.

Cilj: roditelj dobar suradnik i partner koji svojim individualnim posebnostima i kulturom življenja i promišljanja pridonosi kvaliteti odgojno-obrazovnog rada i kvaliteti vrtića općenito.

Zadaća: podržati obitelj i pomoći im u usklađivanju odgojnih stilova u / izvan obiteljskim uvjetima, kako bi se što potpunije zadovoljile opće i posebne potrebe djeteta. Uočiti i uvažavati različitosti roditelja, obitelji i djeteta.

Implementirati u rad sadržaje i aktivnosti koji će doprinositi razvoju roditeljskih kompetencija, kvalitetnom suživotu i recipročnoj komunikaciji.

Polazišta suradnje: roditelj i obitelj su sigurnosna baza djeteta koja je djetetu potrebna da bi razvijalo svoje samopouzdanje i ulazilo sa radoznalošću i sigurnošću u nove interakcije s osobama ali i okolinom izvan obiteljskog doma.

- Kontinuirana komunikacija s obitelji
- Spremnost na djelatno sudjelovanje uz obostrano iskrenu razmjenu informacija
- Prepoznavanje specifičnih potreba roditelja tj. skrbnika sa mogućnošću dobivanja odgovora na njihova pitanja i nedoumice
- Prihvatanje različitosti, poštovanje, podržavanje
- Zajedničko donošenje odluka vezanih uz razvoj, učenje i socijalni život djeteta
- Mogućnost roditeljskog doživljaja djeteta u kontekstu drukčijem od obiteljskog (boravak u skupini, sudjelovanje u planiranju, druženja)
- Suradnja i djelovanje sa zajedničkim ciljem djetetove dugoročne dobrobiti
- Njegovanje odnosa vrtić-odgojitelj-dijete-roditelj
- Kontinuirano i pravovremeno informiranje roditelja o viziji ustanove, radu ustanove I načinima uključivanja roditelja u rad vrtića i načinima njihove evaluacije
- Osnaživanje roditeljske kompetencije i djelotvornosti stjecanjem znanja i vještina potrebnih za odgoj djece u obitelji i rješavanje aktualnih razvojnih i odgojnih problema.

Oblici suradnje:

- neposredno i aktivno sudjelovanje roditelja u odgojno obrazovnom procesu boravkom u skupini i sudjelovanjem u određenim aktivnostima i igri
- radionice za roditelje i djecu u cilju jačanja roditeljske kompetencije i osnaživanja roditelja i djece
- održavanje roditeljskih sastanaka – informativnog i komunikacijskog tipa
- održavanje oglednih aktivnosti
- individualne konzultacije roditelja i odgojitelja, zdravstvenog djelatnika, stručnog suradnika
- putem oglasne ploče
- putem izloženih dječjih uradaka
- putem web stranice i elektronske pošte
- prigodnim upitnicima za roditelje na različite teme a vezane na kvalitetu rada
- uključivanje u zajednička obilježavanja važnijih datuma i događaja

- dostupnost primjerene pedagoške literature, one koju ima Ustanova u svojoj knjižnici ili one koju možemo roditelju predložiti na osnovu naših spoznaja.

Indikatori suradnje s roditeljima

- praćenje i evidentiranje vrste suradnje i sudjelovanje roditelja u knjigu pedagoške dokumentacije
- načini uključenosti (aktivni sudionik, inicijator aktivnosti, opskrbljivač poticajima i materijalima)
- zaključci do kojih smo došli kroz zajedničku suradnju (primjedbe, pohvale, sugestije, podrške)
- dokumentiranje suradnje s roditeljima

VRIJEME REALIZACIJE I NOSITELJI

Vrijeme realizacije : tijekom čitave pedagoške godine

Nositelji : odgojitelji, pedagoginja, ravnateljica, ostali stručni suradnici, medicinska sestra, vanjski suradnici, roditelji, djeca.

KRITERIJI I NAČINI SAMOVREDNOVANJA

- rezultati upitnika za odgojitelje, stručni tim, ostalo osoblje, roditelje, Upravno vijeće
- poruke i prijedlozi roditelja iz „Kutije za prijedloge“ (omogućena anonimnost)
- ljetopis ustanove
- godišnje izvješće o ostvarenju plana i programa
- godišnji plan i program rada
- zapisnici sa roditeljskih sastanaka, Odgojiteljskih vijeća, Upravnog vijeća
- zapisnici sa sastanaka Tima za kvalitetu
- dokumentacija ustanove
- foto i video zapisi
- ostalo

5. Uloga odgojno-obrazovnih djelatnika

Zadaci ravnateljice u ostvarivanju kurikuluma:

- Izrada godišnjeg plana i programa prema kurikulumu DV Panda – predviđa inkluzivan proces u čiju se izradu uključuju odgajatelji i stručni suradnici vrtića.

- Pohađanje edukacija o kurikulumskom pristupu predškolskom radu, te o pojedinačnim temama relevantnim za ostvarivanje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- Čitanje literature o ostvarenju kurikuluma vrtića i o specifičnim temama relevantnim za ostvarenje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- Osiguranje edukacije o kurikulumskom pristupu u predškolskom radu za sve odgajateljice i stručne suradnike.
- Osiguranje literature o ostvarenju kurikuluma vrtića i o specifičnim temama relevantnim za ostvarenje pojedinih kompetencija kurikuluma za odgajateljice.
- Pružanje potrebne podrške odgajateljicama u ostvarenju kurikuluma.
- Organiziranje vrednovanja i evaluacije provedbe kurikuluma jednom godišnje.
- Umrežavanje s lokalnom zajednicom sa svrhom ostvarivanja kurikuluma.

Zadaci pedagoginje u ostvarivanju kurikuluma:

- Izrada i izmjena kurikuluma vrtića sukladno potrebama razvoja vrtića.
- Sudjelovanje u izradi godišnjeg plana i programa.
- Pohađanje edukacija o kurikulumskom pristupu predškolskom radu, te o pojedinačnim temama relevantnim za ostvarivanje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- Čitanje literature o ostvarenju kurikuluma vrtića i o specifičnim temama relevantnim za ostvarenje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- Edukacija odgajateljica o provedbi kurikuluma i temama relevantnim za njegovo ostvarenje.
- Pružanje podrške ravnateljici i odgajateljicama u ostvarenju kurikuluma.
- Vrednovanje stupnja i kvalitete provedbe kurikuluma, te promišljanje o mogućim napredcima.

Zadaci odgajateljica u ostvarivanju kurikuluma:

- Sudjelovanje u izradi godišnjeg plana i programa.
- Detaljna razrada kompetencija odabralih za provedbu u toj godini (kako, tko, što).
- Provedba aktivnosti i usklađivanje okruženja vrtića s aktivnostima.
- Vrednovanje provedenih aktivnosti.
- Korištenje pristupa „kritičkih prijatelja“ sa ostalim odgajateljicama prilikom ostvarivanja kurikuluma.
- Vođenje pedagoške dokumentacije o ostvarenju pojedinih aktivnosti i kompetencija.

- Pohađanje edukacija o kurikulumskom pristupu predškolskom radu, te o pojedinačnim temama relevantnim za ostvarivanje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- Izmjena iskustva s sustručnjacima, ostalim odgojiteljicama unutar vrtića i primjena novih spoznaja u svakodnevnom radu
- Čitanje literature o ostvarenju kurikuluma vrtića i o specifičnim temama relevantnim za ostvarenje pojedinih kompetencija kurikuluma.
- U okviru stručnog sastanka odgojno-obrazovnog osoblja vrtića prezentacija ostvarenja minimalno jedne kompetencije.
- Samovrednovati svoj rad u ostvarenju kompetencija kurikuluma

6. Vrednovanje

Vrednovanje ostvarenja kurikuluma provodi se na nekoliko razina:

- **Vrednovanje cjelovitog kurikuluma (pedagoginja)**
  - Provodi pedagoginja na kraju pedagoške godine anketnim upitnikom i razgovorom s ravnateljicom, odgajateljicama i ostalim odgojno-obrazovnim osobljem. Na temelju dobivenih rezultata unaprjeđuje se postojeći kurikulum koji se tako prilagođava potrebama razvoja ustanove.
- **Vrednovanje na temelju godišnjeg plana i programa (ravnateljica)**
  - Polugodišnje vrednovanje: utvrditi gdje smo do sada došli u ostvarenju odabralih kompetencija za tu godinu, revizija kompetencija sukladno iskustvima, te potrebama i interesima grupe i odgajateljica.
  - Godišnje vrednovanje provedbe godišnjeg plana i programa.
- **Vrednovanja kurikuluma na svakodnevnoj bazi (odgojiteljice)**
  - „Izjave djece“ – prije i nakon provedene aktivnosti: pokazuju veći stupanj razumijevanja;
  - Likovni uradci djece o temi o kojoj se razgovaralo/na koju se aktivnost odnosila – koji pokazuju veći ili manji stupanj razumijevanje predložene teme i/ili pokazuju stupanj ostvarenja kompetencije na čijem se razvoju radi;
  - Igre koje omogućuju uvid u stupanj znanja nečeg (npr. Kviz znanja; igre s brojevima...);
  - Praćenje duljine trajanja neke igre ili aktivnosti (ukoliko je to relevantno za tu kompetenciju);

- Praćenje reakcija i ponašanja djeteta za vrijeme provedbe neke igre ili aktivnosti te bilježenje važnih informacija za tu kompetenciju;
- Fotografije ili video zapisi djece koji pokazuju stupanj ostvarenja kompetencije na čijem se razvoju radi;
- Izrada plakata koji pokazuju pregled aktivnosti koje vode ostvarenju neke kompetencije;
- Provedba aktivnosti koja zahtjeva korištenje određene kompetencije te bilježenje ponašanja djeve prilikom provedbe te aktivnosti;
- Izrada anketnog upitnika ili bilo kojeg drugog oblika mjerljivog vrednovanja kompetencije u suradnji s pedagoginjom i ravnateljicom;
- Izrada djetetovih individualnih mapa i pregled njegova napretka kroz određene vremenske intervale: s unaprijed jasno postavljenim parametrima koji se prate (suradnja s pedagoginjom);
- Izrada parametara za praćenje kod djece u toku godini ili u vremenu intenzivnog razvijanja neke aktivnosti (suradnja s pedagoginjom) te bilježenje ponašanja djeteta sukladno tim parametrima;
- Korištenje „jokera zovi“: kolegica iz druge skupine se nalazi u grupi za vrijeme provedbe početnih i završnih aktivnosti koje doprinose ostvarenju neke kompetencije te bilježi vidljiv napredak i kritične točke ;
- Razgovori s roditeljem o napretku djeteta u određenom području.

OČEKIVANI REZULTAT

Prepoznatljivost vrtića i specifičnosti odgojno obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi, kao otvorenog, prilagodljivog i uvažavajućeg organizma. Informiranost o radu vrtića na užu i širu zajednicu.

Naša vizija je vrtić kao mjesto rasta i razvoja svakog pojedinca u poticajnom materijalnom i socijalnom okruženju. To od nas traži kontinuirano stručno usavršavanje, istraživanje u praksi, promišljanje i njezino unapređivanje i mijenjanje sa ciljem stvaranja uvjeta za razvoj i dobrobit djeteta ali i ostalih sudionika.

Ravnateljica

Mirjana Rajković

Predsjednik Upravnog vijeća

Milan Rajković